

Het economische systeem te lijf

Naar een nieuw systeem

Week van de Circulaire Economie
8 februari 2022

Wat gaan we dit uur doen?

Ombuigen van lineaire regels

15.00 Achtergrond 'het economisch systeem'

15.10 Aan de slag met regels

15.15 Break-out I: *Regels en systeemeffecten*

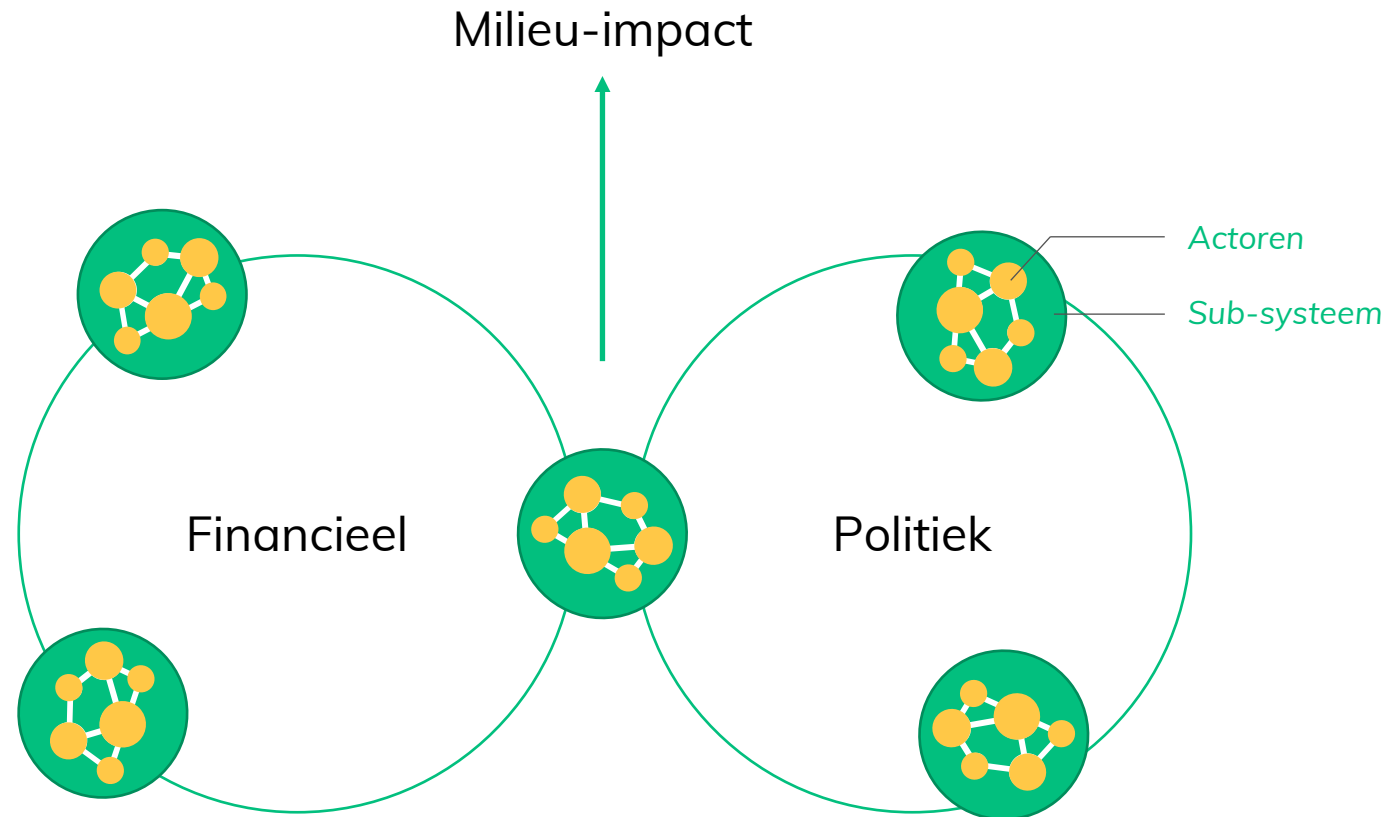
15.35 Break-out II: *Regels en interventies*

15.50 Recap & eerste stap voorwaarts

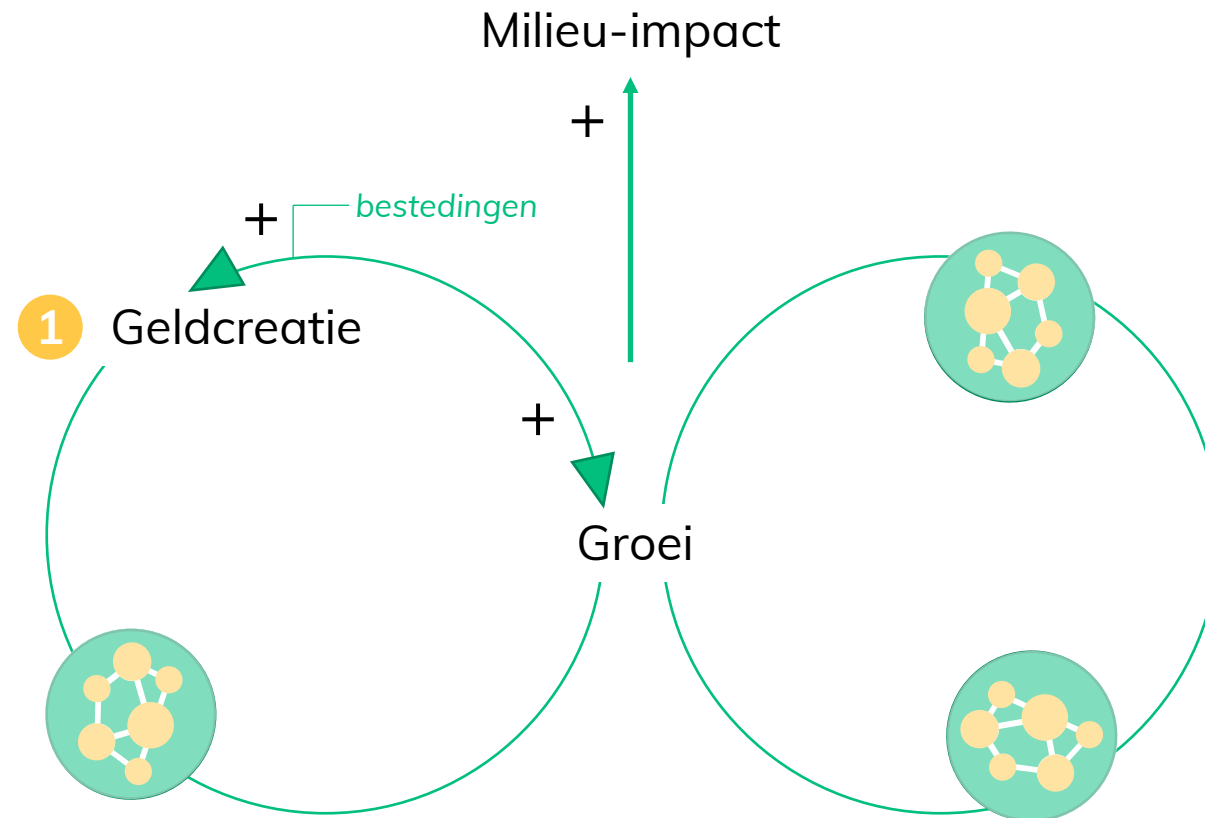
Financiële sector en politiek beïnvloeden elkaar

En zijn belangrijk in het economisch systeem

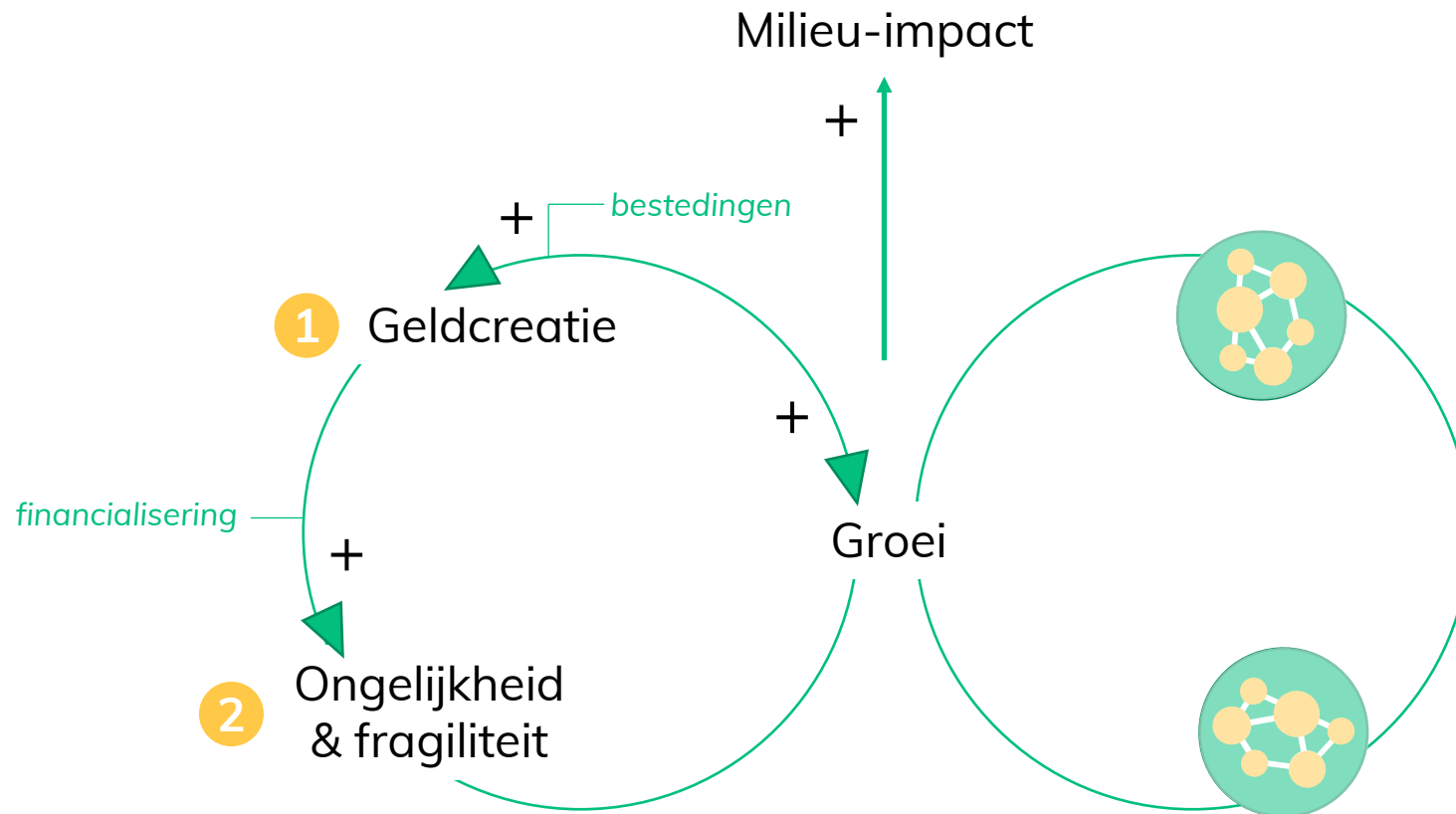
Geldcreatie leidt tot groei en milieu-impact

En er wordt steeds meer geld gecreëerd

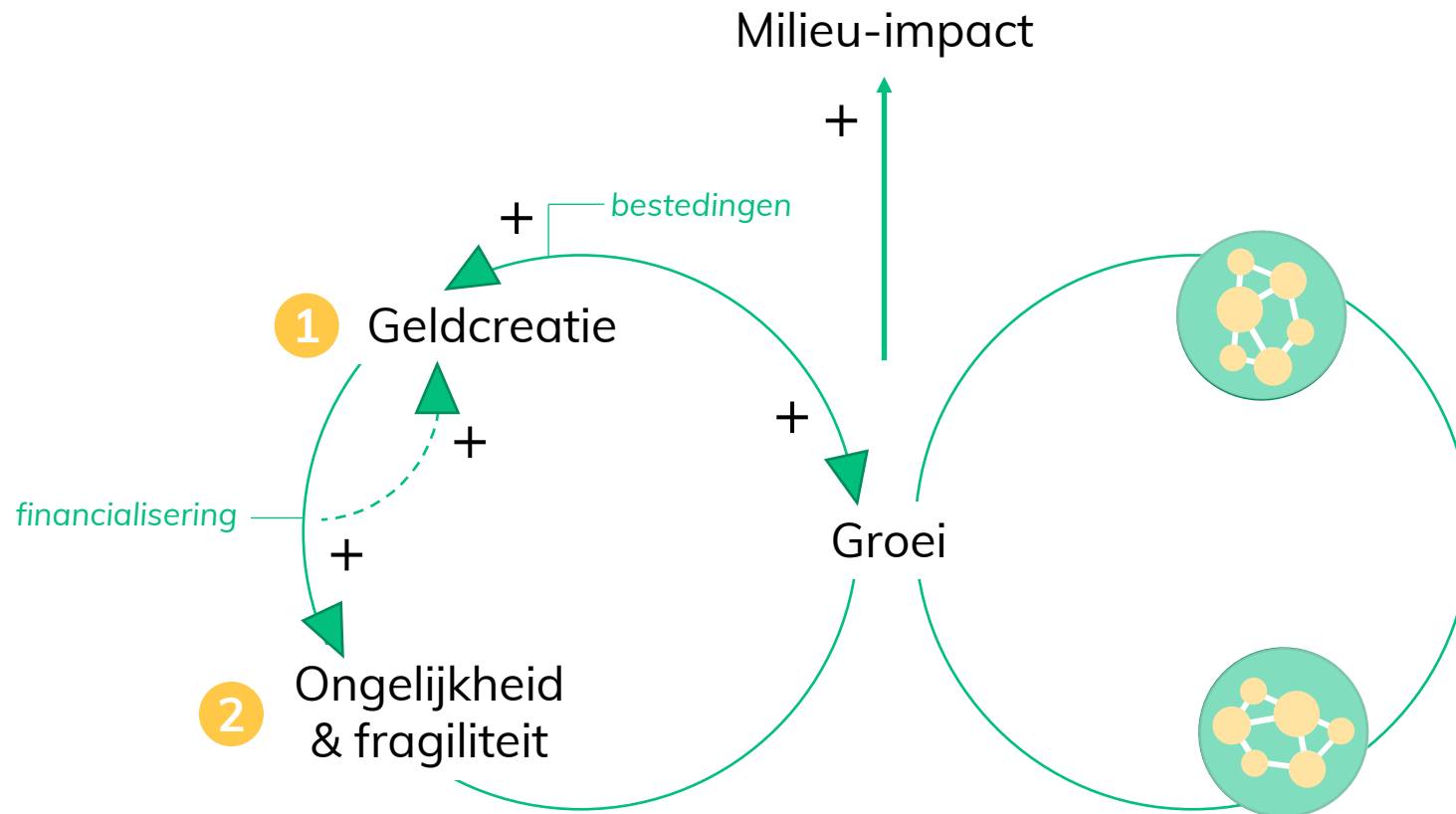
Geld als schuld leidt tot ongelijkheid en fragiliteit

Steeds meer geld blijft in de financiële markt en bij de rijken hangen

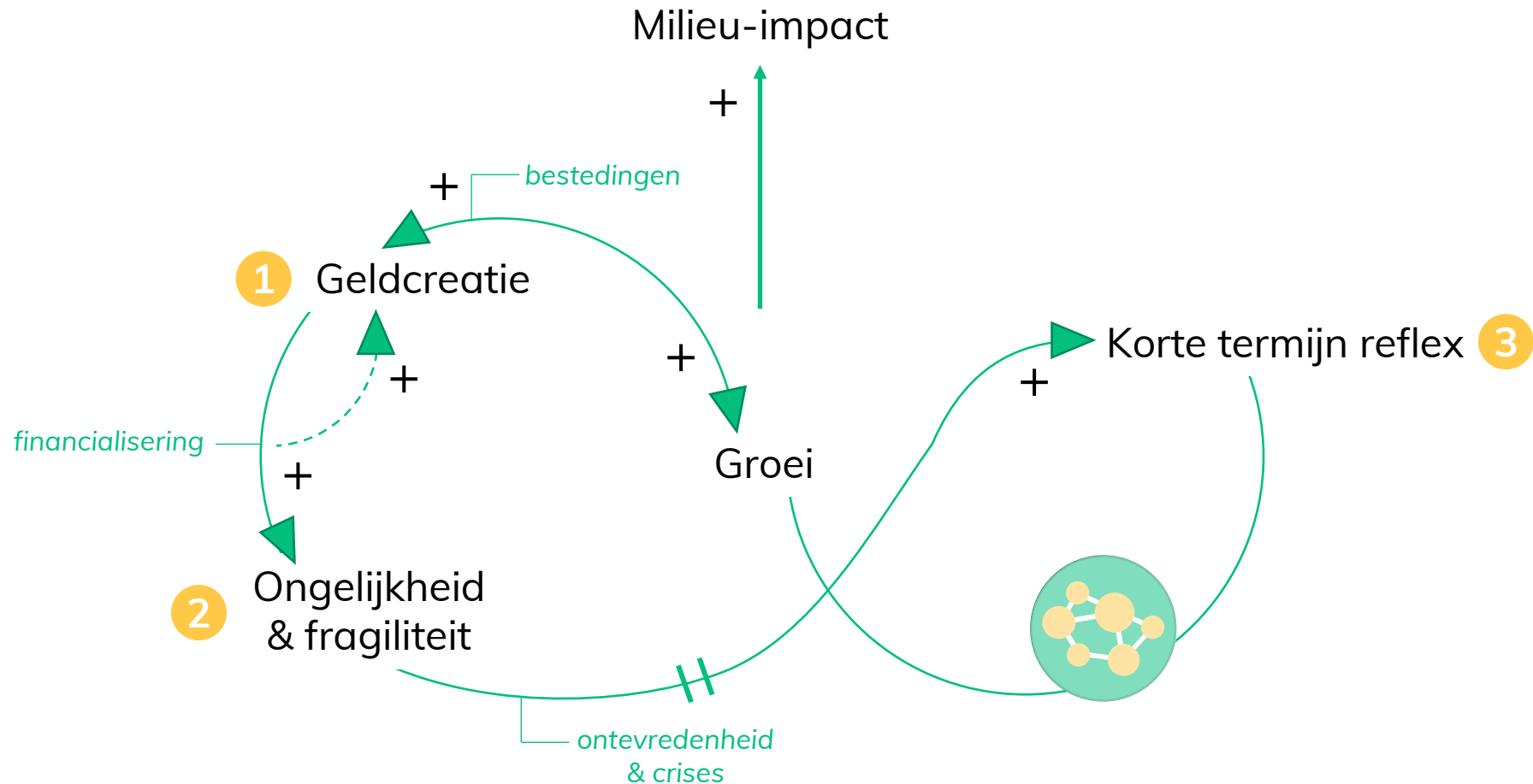
Banken creëren kunstmatig veel geld

Mede mogelijk gemaakt door het financiële systeem

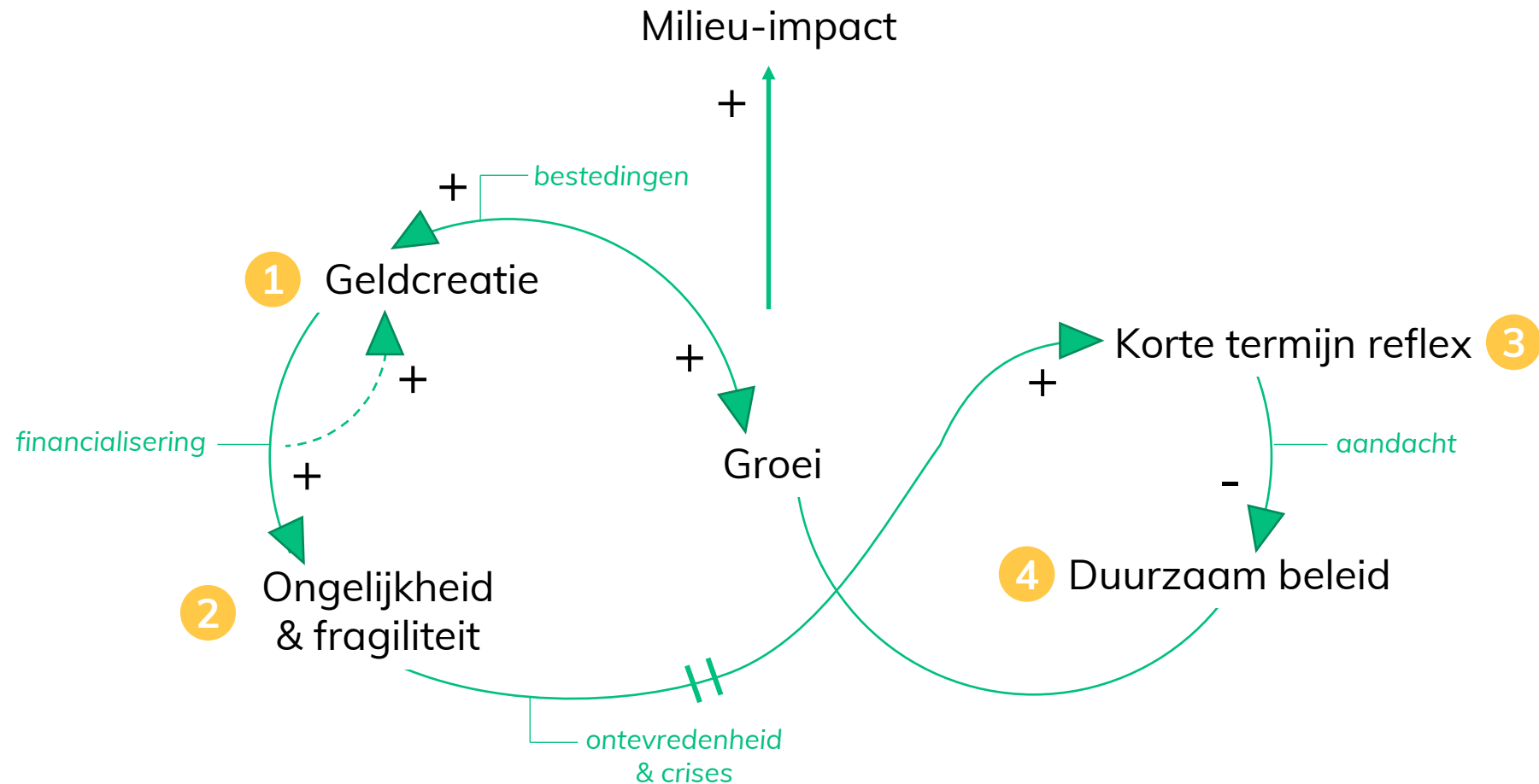
Een instabiele economie leidt tot korte termijn reflex

Crises en ontevredenheid vragen om korte termijn oplossingen

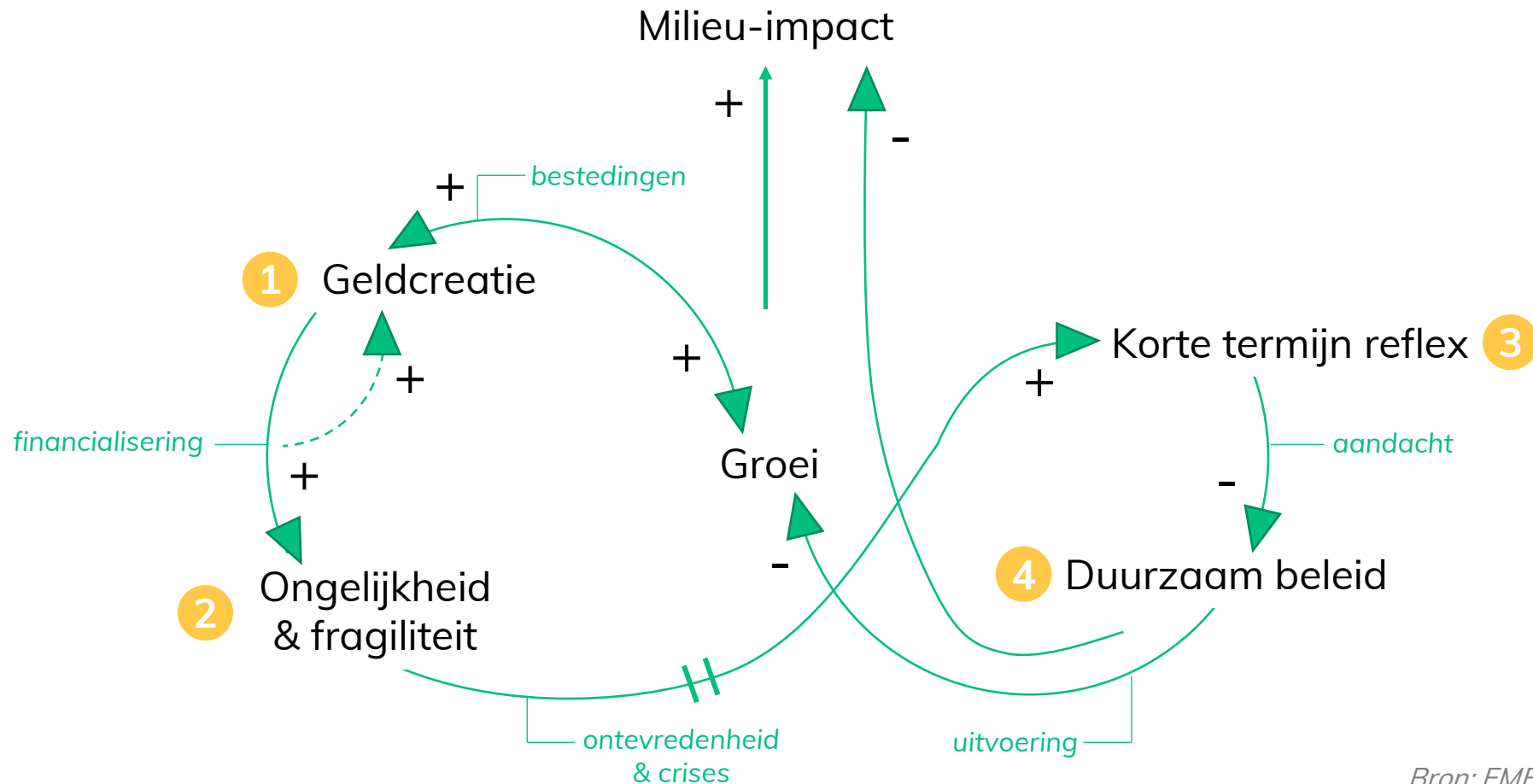
Duurzaam beleid leidt onder de korte termijn reflex

Structureel beleid voeren is onmogelijk

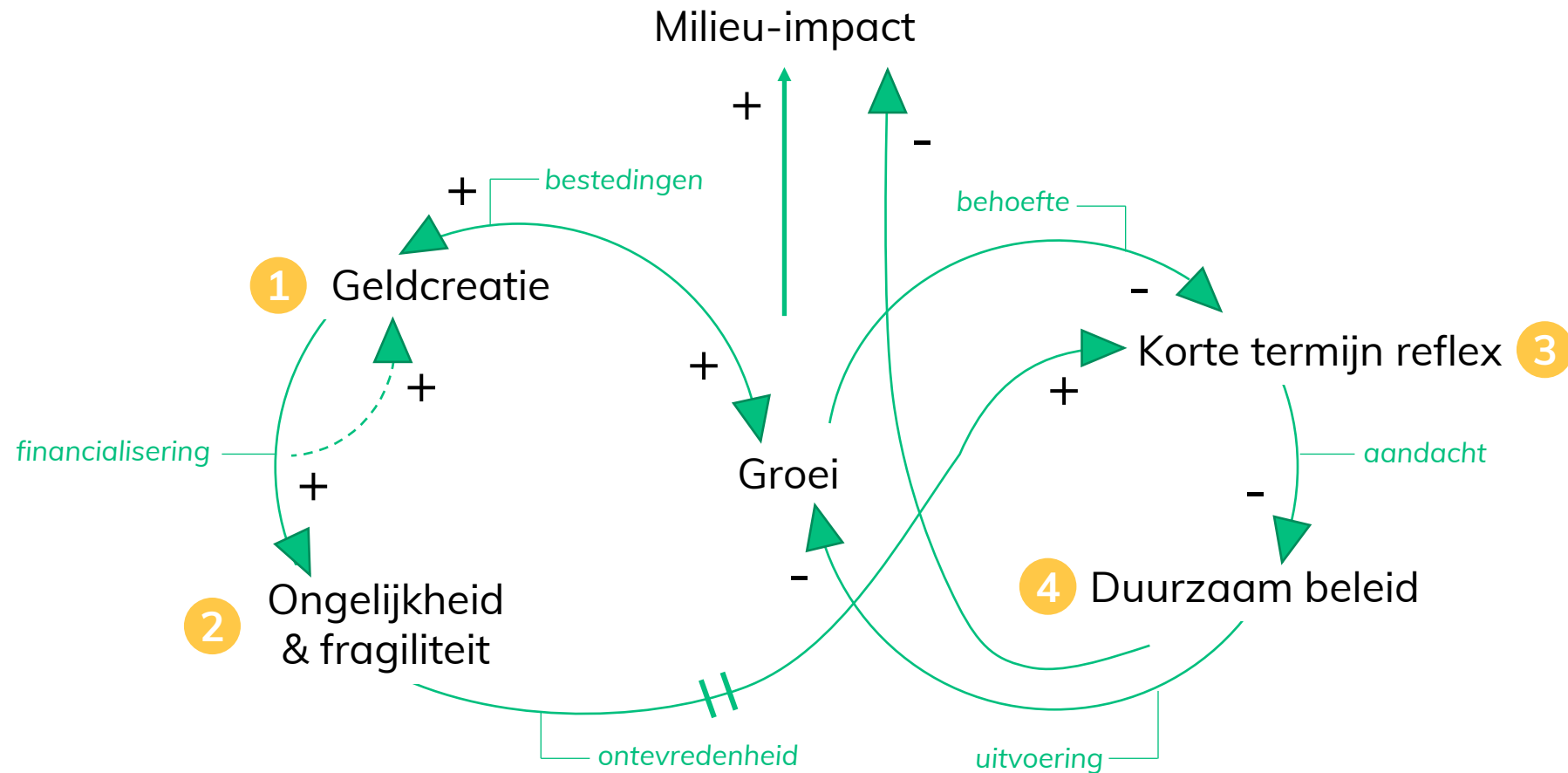
Zwak beleid vergroot milieu-impact

Waardoor milieu-impact blijft toenemen

Economische groei bepaalt beleid

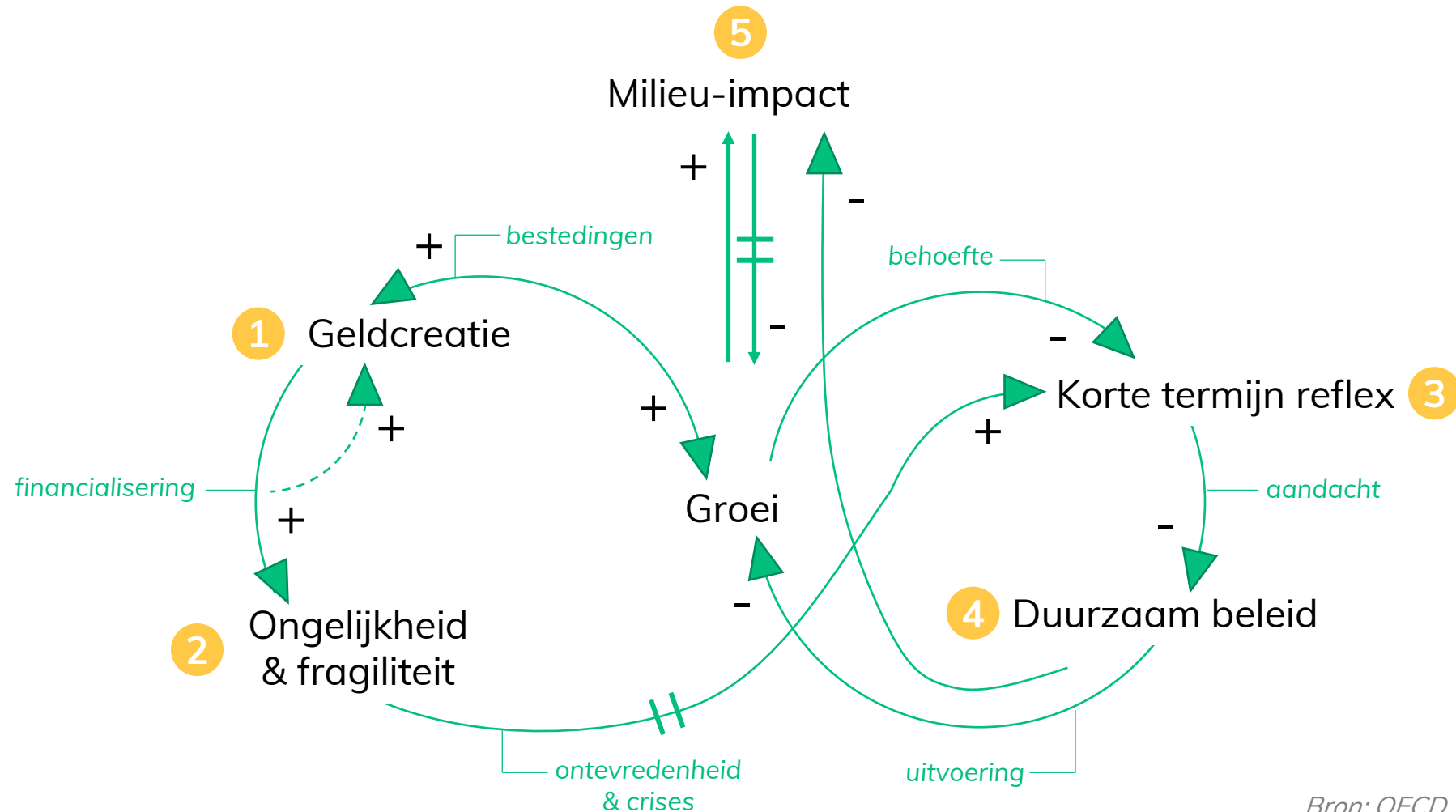
Lessen uit de coronacrisis

Bron: Follow the Money (2019), Positive Money (2018), Triodos (2019), WRR (2019)

Groei is onmogelijk zonder een gezond milieu

Het economisch systeem is onhoudbaar

Lineaire regels

Binnen de verschillende subsystemen

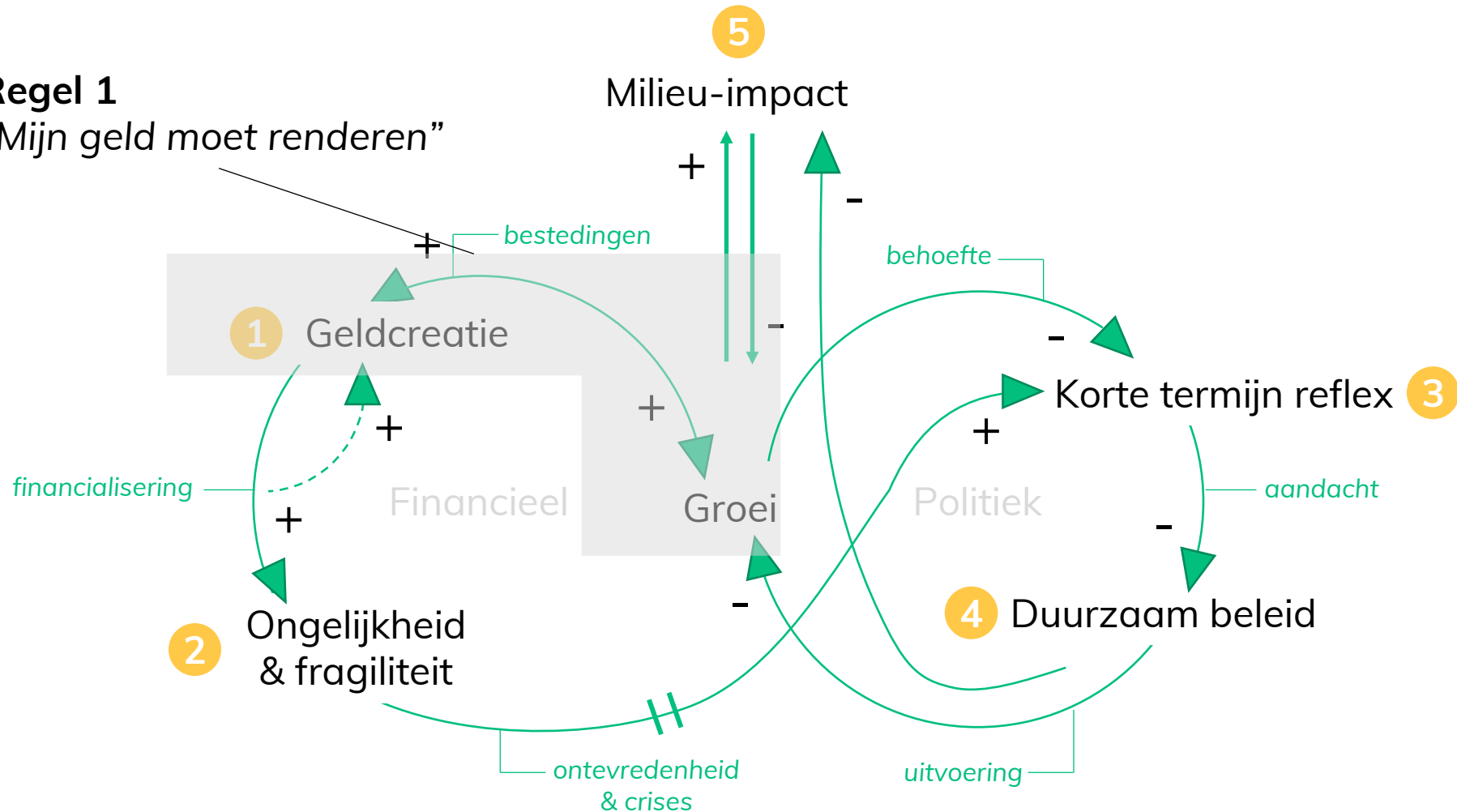

Anders geld creëren (groep 1)

Mijn geld moet renderen

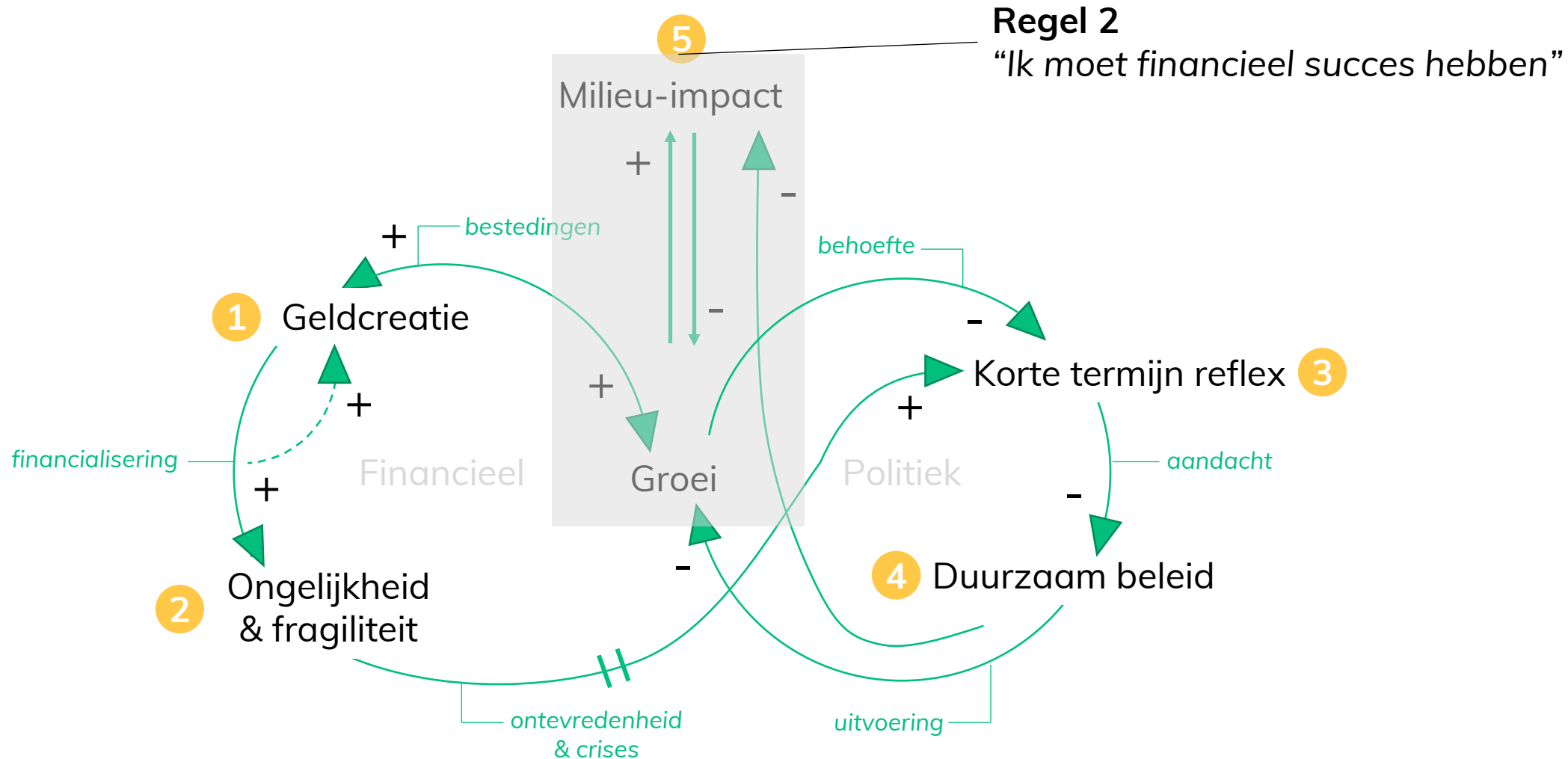
Regel 1

"Mijn geld moet renderen"

Anders waarderen (groep 2)

Ik moet financieel succes hebben

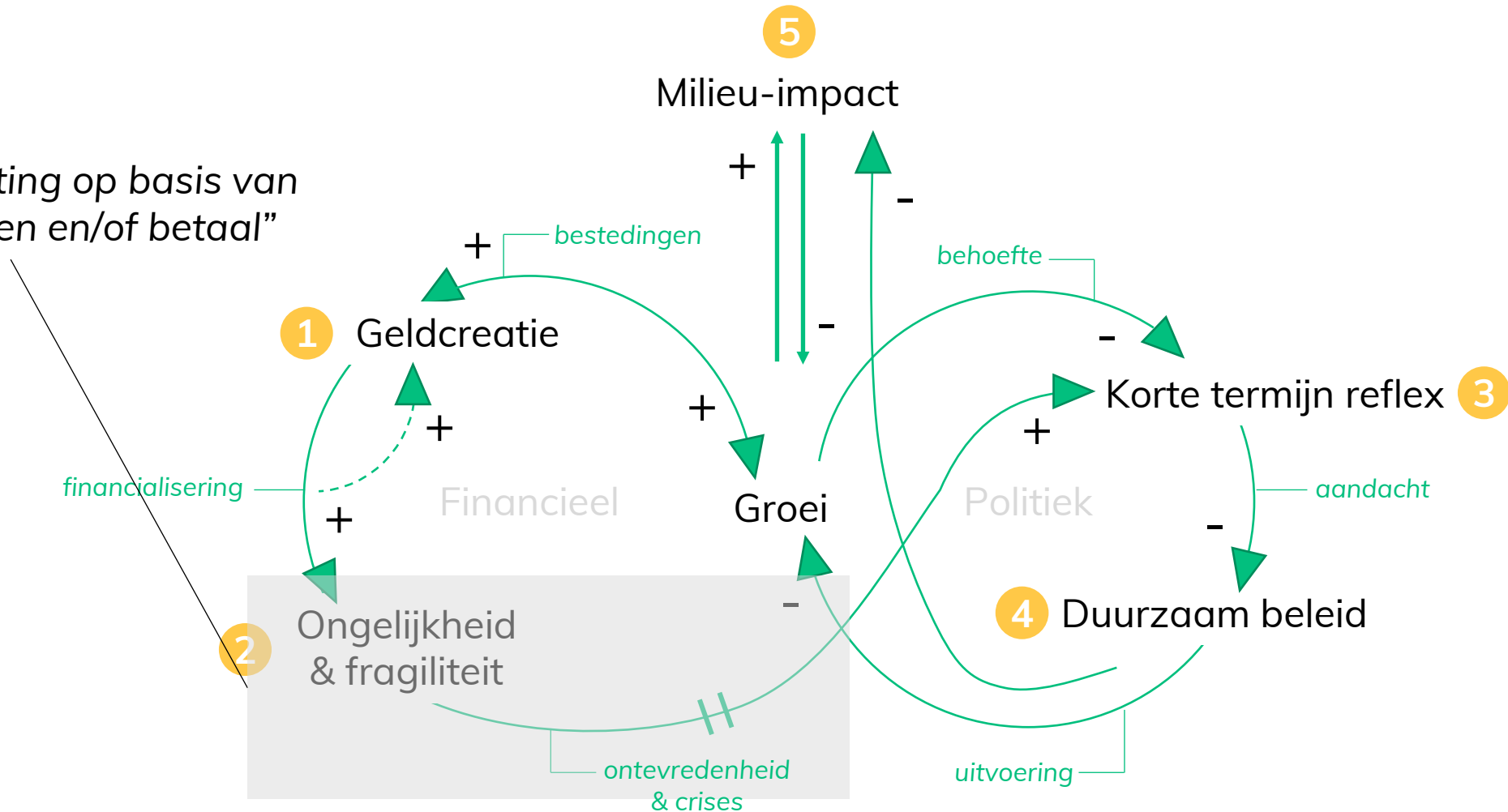

Anders belasten (groep 3)

Ik betaal belasting op basis van hoeveel ik verdien en/of betaal

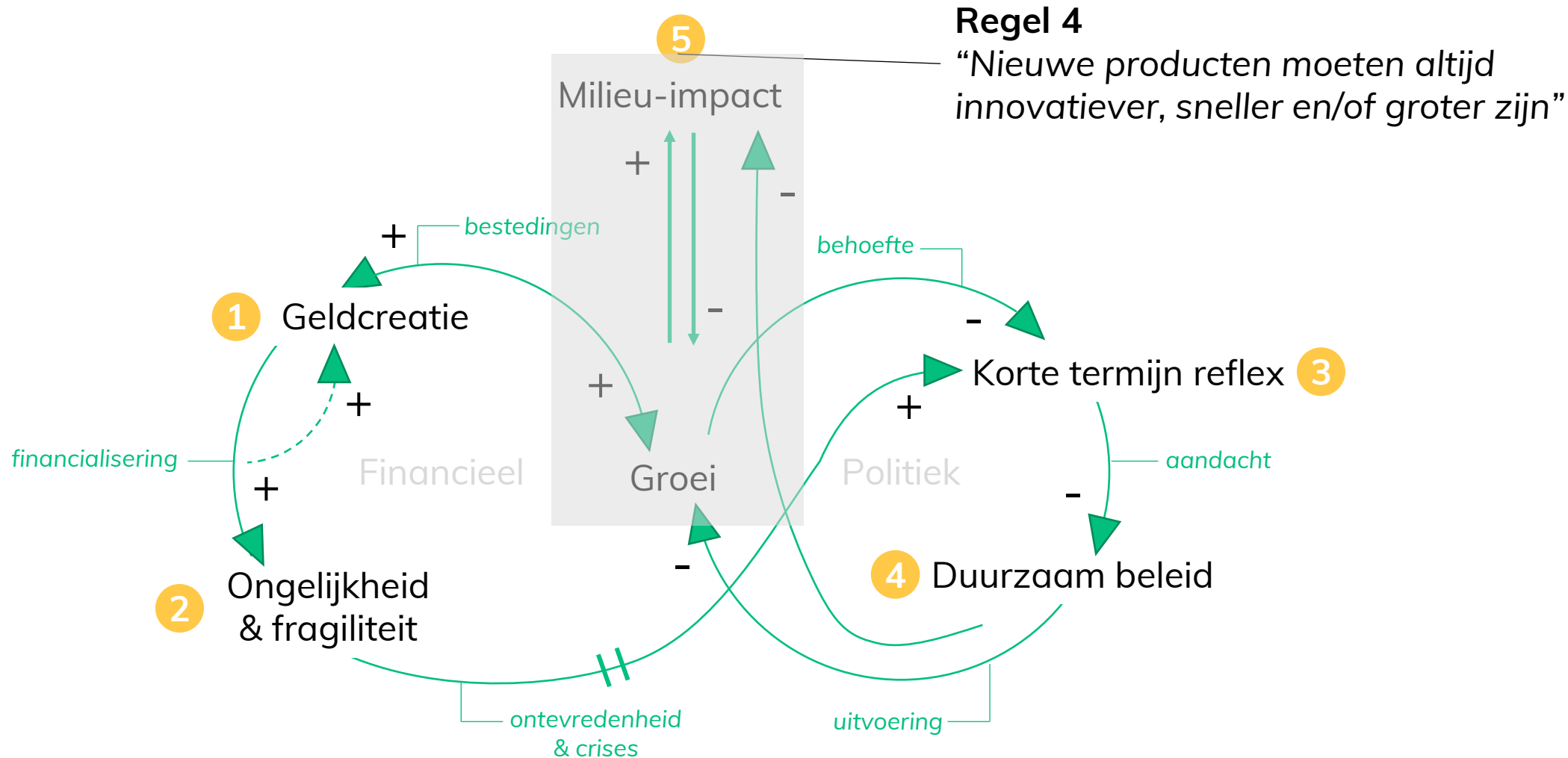
Regel 3

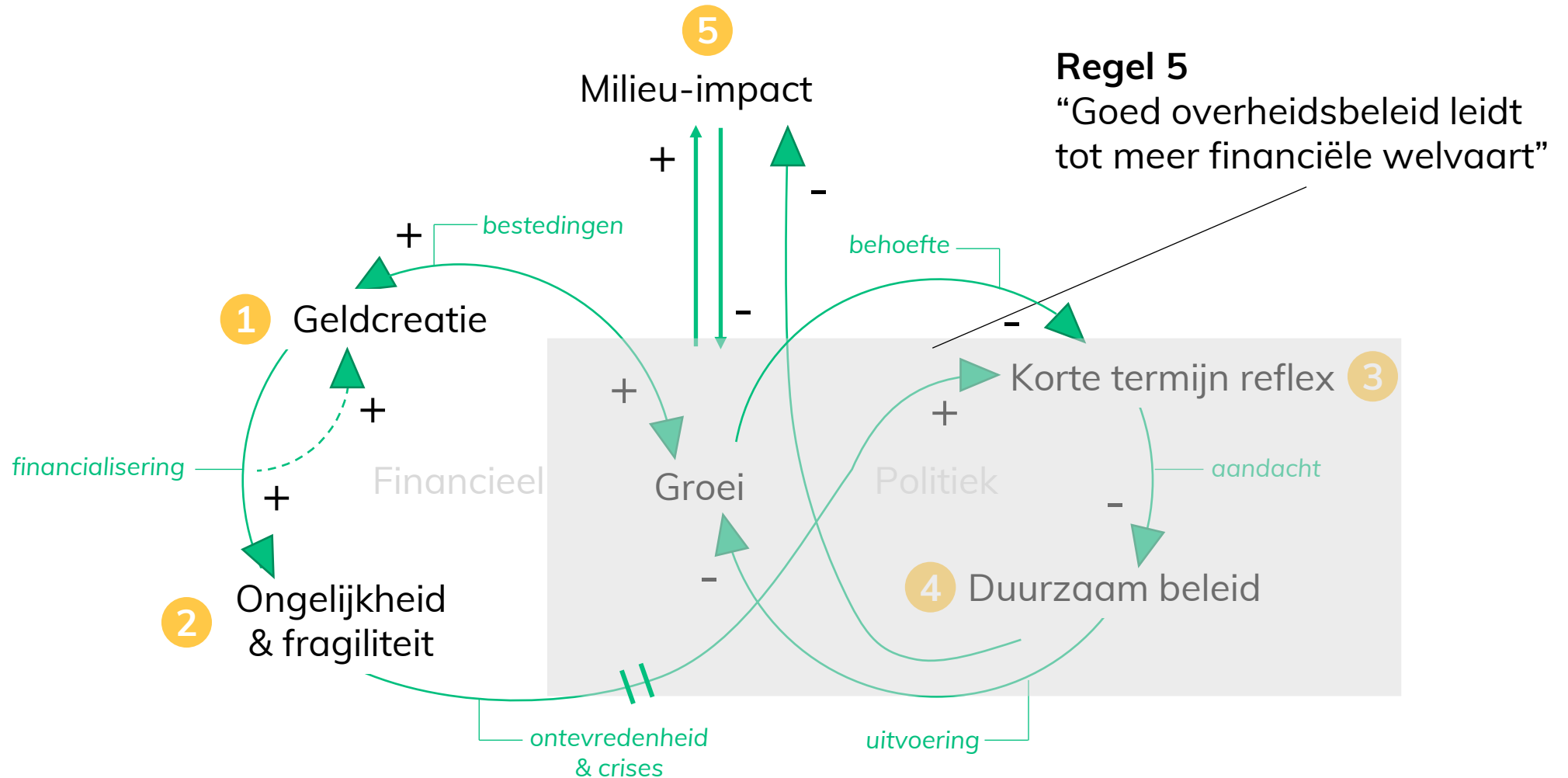
“Ik betaal belasting op basis van hoeveel ik verdien en/of betaal”

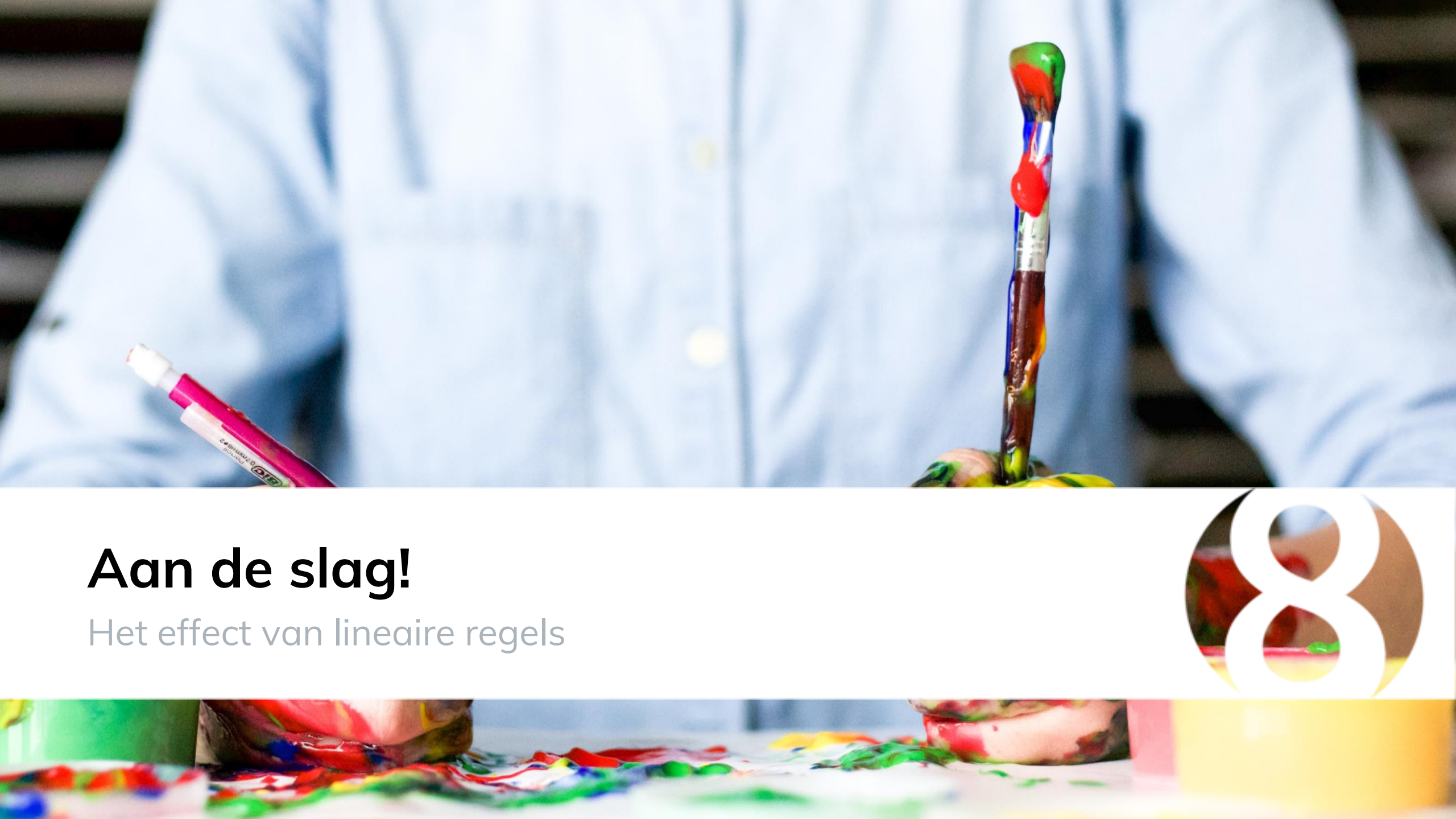

Anders ontwerpen (groep 4)

Nieuwe producten moeten altijd innovatiever, sneller en/of groter zijn

Aan de slag!

Het effect van lineaire regels

Vijf break-out groepen

Aan de slag met één van 5 lineaire regels en een subsysteem

Wat?		Tijd?
	Stap 1 Denk individueel na over het veranderen van de lineaire regel	2 min
	Stap 2 Kies de beste regel uit en bepaal gezamenlijk wat de systeemeffecten van deze nieuwe regel zullen zijn.	10 min
	Stap 3 Teken het effect op het (sub-)systeem <i>NB: dit mag in de powerpointsheet of met een schets op papier</i>	5 min

Break-out: het effect van lineaire regels

Kan je deze veranderen?

Hoe ziet deze regel eruit als:

- Je een woord in deze regel vervangt door **een willekeurig ander woord**?
- Je een woord uit deze regel nog **extremer maakt**?
- Het een **gezonde planeet** stimuleert?

Buig, verander, vervang de regel door een duurzamere

Bepaal wat de systeemeffecten van je nieuwe regel zullen zijn

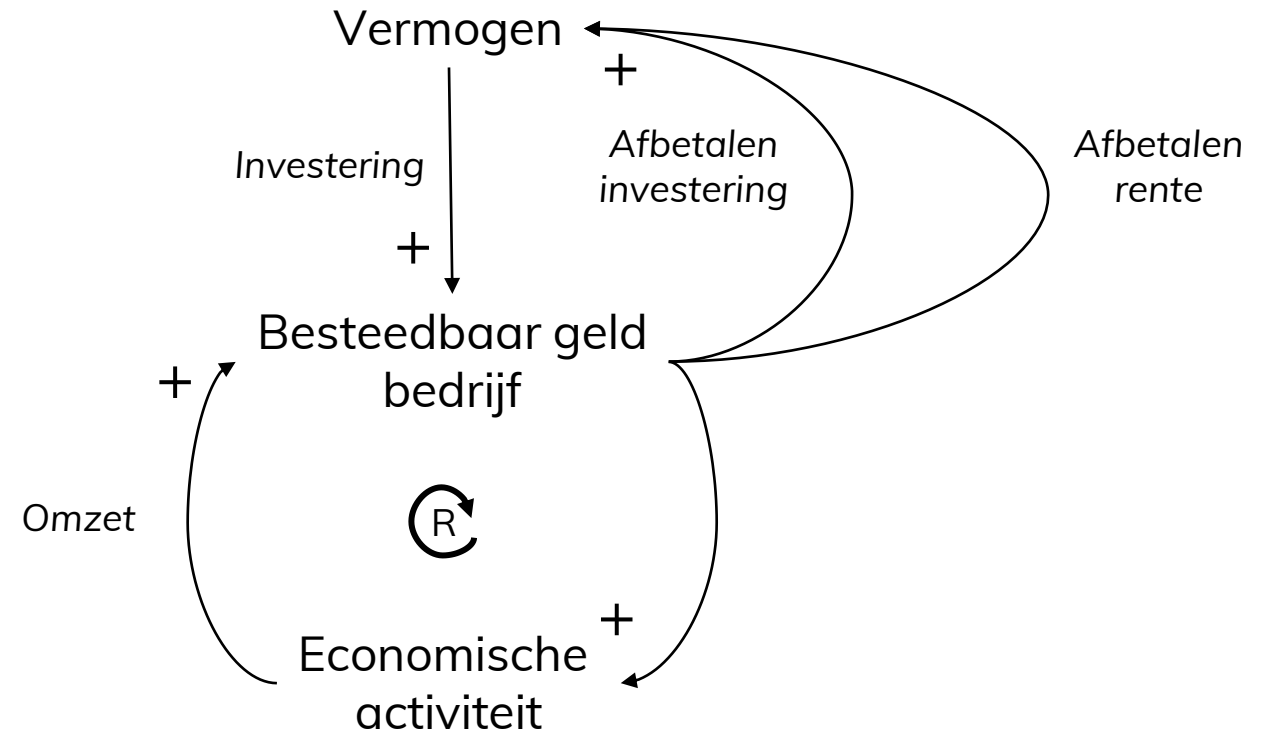
Groep 1: anders geld creëren

Lineaire regel

“Mijn geld moet renderen”

Mogelijke nieuw schakels

- Sociale waarde
- Inflatie

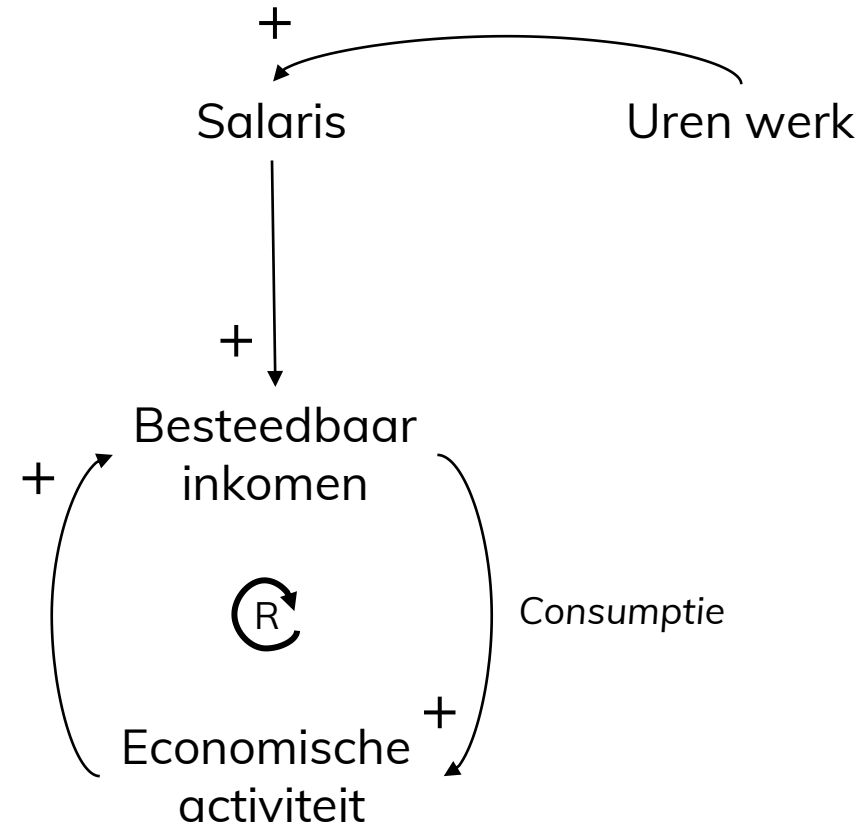
Groep 2: anders waarderen

Lineaire regel

“Ik moet financieel succes hebben”

Mogelijke nieuw schakels

- Waardering
- Vrije tijd

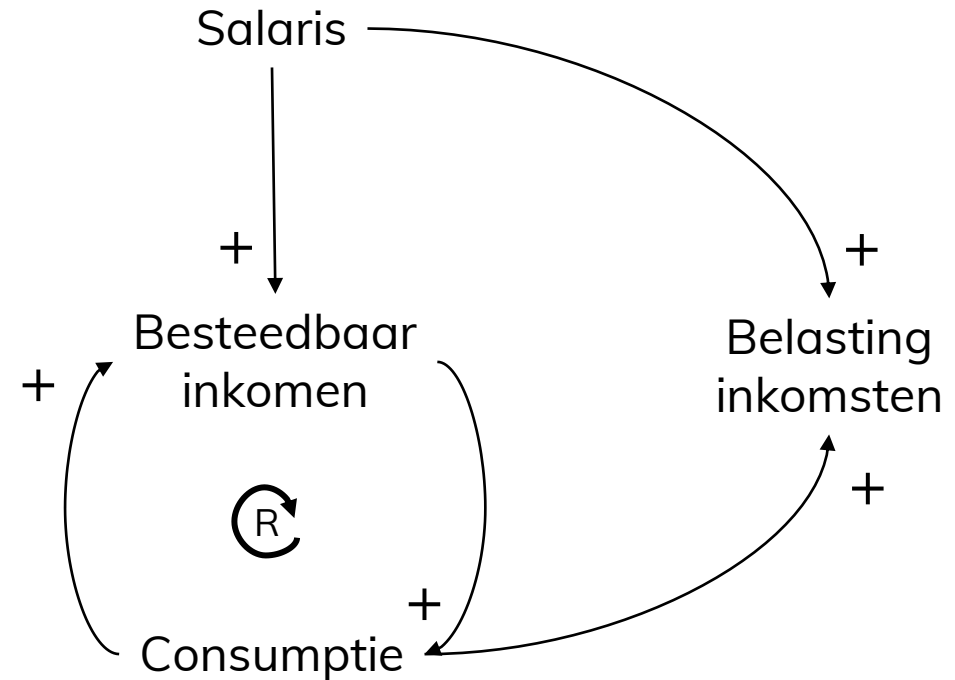
Groep 3: anders belasten

Lineaire regel

“Ik betaal belasting op basis van hoeveel ik verdien en/of betaal”

Mogelijke nieuw schakels

- Arbeid
- Grondstoffen

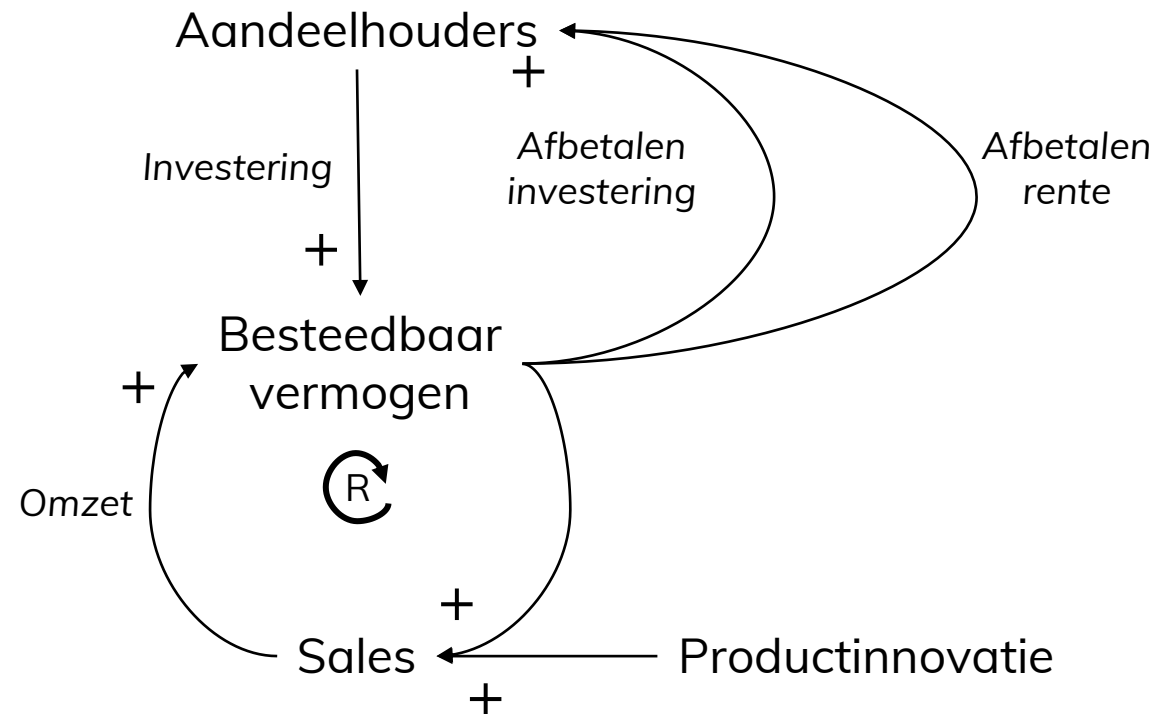
Groep 4: anders ontwerpen

Lineaire regel

“Nieuwe producten moeten altijd innovatiever, sneller en/of groter zijn”

Mogelijke nieuw schakels

- Maatschappelijke waarde
- Eigen vermogen

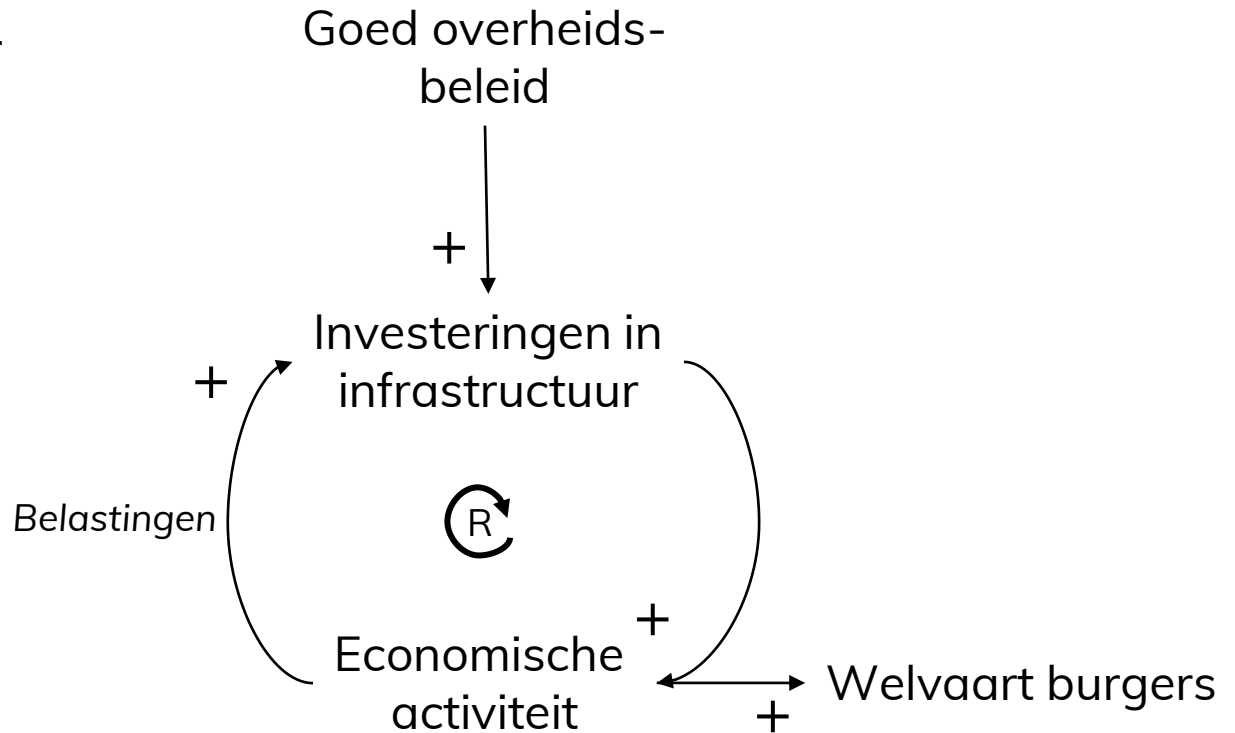
Groep 5: anders beleidmaken

Lineaire regel

“Goed overheidsbeleid leidt tot meer financiële welvaart”

Mogelijke nieuw schakels

- Welzijn
- Vrije tijd

Slides subgroepjes (2^e deel)

Hoe kan je een systeem veranderen?

Aan de hand van een aantal voorbeelden

#	Interventie	Voorbeeld
1	De macht om paradigma's te overstijgen	Sta open voor verschillende perspectieven
2	De mindset waaruit het systeem ontstaat	Groei is goed
3	De doelen van het systeem	Vergroten van marktaandeel
4	De macht om systeemstructuren te veranderen	Inefficiënte veerkracht of een korte termijn optimalisatie?
5	De regels van het systeem	Wat als leraren door studenten becijferd zouden worden?
6	Aanwezigheid van informatiestromen	Overgebleven vissen bepalen investeren in schepen
7	De kracht van positieve feedback loops	Rijken die rijker worden
8	De kracht van negatieve feedback loops	Het internaliseren van externaliteiten
9	Mate van vertragingen in het systeem	Klimaatverandering gebeurt pas jaren na emissies
10	De fysieke structuur van voorraden en stromen	Wegeninfrastructuur
11	De grootte van buffers en andere stabiliserende voorraden	CO ₂ -opslag in oceanen
12	Constanten, parameters, nummers	Verlagen van de return on investment

Terugkoppeling en recap

Wat hebben jullie met elkaar besproken?

De laatste opdracht

**Ik, [jouw naam] , doe mee aan
deze sessie als:**

[jouw beroep of rol]

**En om [jouw nieuwe regel]
te bereiken ga ik vanaf morgen**

[jouw eerste stap]

Voordat jij zo je computer afsluit:

Wanneer je **elke dag slechts 1%**
van dit nieuwe voornemen uitvoert,
zit je **na één jaar op 365%!**

Dat zijn dus enorme resultaten!